ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2023
COM(2023) 627 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Σουηδίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 της Σουηδίας

{SWD(2023) 627 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Σουηδίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 της Σουηδίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[3], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως για να προωθήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να καταστήσει τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της ΕΕ και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη[4], η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών για το 2023. Στις 23 Μαρτίου 2023, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της έρευνας με βάση τις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία η Σουηδία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 16 Μαΐου 2023, καθώς και την πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023 όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Μαρτίου 2023.

(3) Μολονότι οι οικονομίες της ΕΕ επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενόσω η ΕΕ παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της ΕΕ.

(4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο *Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών*[5] με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ και τη στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Το σχέδιο συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για το κλίμα, καθώς και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το σχέδιο βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέψιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, επιτάχυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης ανακοίνωση με τίτλο *Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το*

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.

2030[6], διαρθρωμένη με βάση εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.

(5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(6) Ο κανονισμός REPowerEU[7], που εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της ΕΕ από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

(7) Στις 8 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024. Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών[8]. Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα απενεργοποιηθεί στα τέλη του 2023. Ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών

---

6 COM(2023) 168 final.

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

8 COM(2023) 141 final.

πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα, καθώς και την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων ενεργειακών πιέσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν τα μέτρα τους πολύ καλύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή πρότεινε οι δημοσιονομικές συστάσεις να ποσοτικοποιηθούν, να διαφοροποιηθούν και να διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ[9]. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

(8) Στις 26 Απριλίου 2023, η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την εφαρμογή συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σκοπός των προτάσεων είναι να παράσχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα μεγαλύτερου ελέγχου στην κατάρτιση των μεσοπρόθεσμων σχεδίων τους, προβλέποντας παράλληλα ένα αυστηρότερο καθεστώς επιβολής για να διασφαλίσουν ότι τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων τους. Στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.

(9) Στις 28 Μαΐου 2021, η Σουηδία υπέβαλε στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού. Στις 4 Μαΐου 2022, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σουηδίας[10]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από απόφαση της Επιτροπής, η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, ότι η Σουηδία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην

9 COM(2022) 583 final.

10 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 2022, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σουηδίας (ST 7772/22, ST 7772/22 ADD 1).

εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

(10) Στις 28 Απριλίου 2023 η Σουηδία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και, στις 28 Απριλίου 2023, το οικείο πρόγραμμα σύγκλισης 2023, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2023 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Σουηδίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(11) Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για τη Σουηδία[11]. Αξιολόγησε την πρόοδο της Σουηδίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σουηδίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Σουηδίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τη Σουηδία και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023[12]. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σουηδία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, εξακολουθούν να υπάρχουν ευπάθειες που σχετίζονται με την αγορά ακινήτων και το υψηλό ιδιωτικό χρέος. Οι τιμές των ακινήτων είναι υψηλές και αυξάνονται μέχρι και πρόσφατα. Οι αυξήσεις των τιμών των κατοικιών συμβαδίζουν με την αύξηση του ιδιωτικού χρέους. Το 2022, σε ένα πλαίσιο έντονης στενότητας όσον αφορά τις νομισματικές και χρηματοδοτικές συνθήκες, οι τιμές των ακινήτων άρχισαν να μειώνονται εμφανώς, γεγονός που φαίνεται να είναι η αρχή της εξομάλυνσης των συσσωρευμένων ευπαθειών. Η υπερτίμηση παραμένουν σημαντική και οι τιμές αναμένεται να μειωθούν περαιτέρω. Ο κύκλος εργασιών στον τομέα των ακινήτων έχει πρόσφατα μειωθεί σημαντικά και, ως εκ τούτου, έχει μειωθεί επίσης η ζήτηση για νεόδμητες κατοικίες. Οι δυσμενείς εξελίξεις έχουν περιοριστεί, μέχρι στιγμής, στον κατασκευαστικό κλάδο και στον τομέα των ακινήτων, οι οποίοι πλέον μειώνονται απότομα έπειτα από χρόνια μεγάλης αύξησης. Συνολικά, η σουηδική οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί το 2023, με τις μεταβολές των νομισματικών συνθηκών να επηρεάζουν τους ισολογισμούς των νοικοκυριών και των κτηματομεσιτικών εταιρειών εμπορικών ακινήτων, καθώς και τα περιθώριά τους για κατανάλωση και επενδύσεις. Ο αντίκτυπος των αυξημένων επιτοκίων στις πληρωμές ενυπόθηκων δανείων είναι σημαντική, λόγω της επικράτησης κυμαινόμενων επιτοκίων και ενυπόθηκων δανείων πολύ μεγάλης διάρκειας. Ο αντίκτυπος των μεταβαλλόμενων συνθηκών στον χρηματοπιστωτικό τομέα ήταν περιορισμένος· ο τομέας είναι ισχυρός και παρουσιάζει υψηλά περιθώρια κέρδους και υψηλούς σταθμισμένους ως προς τον

[11] SWD(2023) 627 final.

[12] SWD(2023) 644 final.

κίνδυνο δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, χαρακτηριστικά που μάλλον λειτουργούν ως ανάχωμα έναντι της εξάπλωσης των προβλημάτων του τομέα των ακινήτων στην ευρύτερη οικονομία μέσω του χρηματοπιστωτικού τομέα, αν και είναι πολύ εκτεθειμένος στην αγορά ακινήτων. Η πρόοδος σε επίπεδο πολιτικής ήταν περιορισμένη. Ειδικότερα, το φορολογικό σύστημα εξακολουθεί να ευνοεί την ιδιοκτησία κατοικιών μέσω χαμηλής περιοδικής φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας και προωθεί τη χρηματοδοτούμενη με δανειακά κεφάλαια απόκτηση κατοικιών μέσω σημαντικής έκπτωσης φόρου για πληρωμές τόκων ενυπόθηκων δανείων. Επιπλέον, οι μεταρρυθμίσεις στη μη αποδοτική αγορά ενοικίασης ακινήτων ήταν περιορισμένες.

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[13], το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης της Σουηδίας βελτιώθηκε από ισοσκελισμένη δημοσιονομική θέση το 2021 σε πλεόνασμα 0,7 % το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε από 36,5 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2021 σε 33,0 % στα τέλη του 2022.

(14) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το 2022, τα μέτρα μείωσης των εσόδων περιλάμβαναν τη μείωση του ενεργειακού φόρου στο ντίζελ και τη βενζίνη· ενώ τα μέτρα αύξησης των δαπανών περιλάμβαναν την αντιστάθμιση του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας για τα νοικοκυριά. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος αυτών των μέτρων ανήλθε στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2022[14]. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,2 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19 μειώθηκε σε 1,1 % του ΑΕΠ το 2022, από 2,0 % το 2021.

(15) Στις 18 Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε στη Σουηδία[15] να διατηρήσει το 2022 υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.

(16) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[16] το 2022 ήταν συσταλτικός στο +0,4 % του ΑΕΠ, όπως άρμοζε σε ένα περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, η Σουηδία συνέχισε να στηρίζει την ανάκαμψη, μεταξύ άλλων, με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και

---

13 Eurostat - Δείκτες ευρώ, 47/2023, 21.4.2023.

14 Το ακαθάριστο δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας ανήλθε σχεδόν στο 0,5 % του ΑΕΠ το 2022, αλλά εισπράχθηκαν σημαντικά αντισταθμιστικά έσοδα από τον διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς, *Svenska Kraftnät*.

15 Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2021 της Σουηδίας (ΕΕ C 304 της 29.7.2021, σ. 131).

16 Για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού χρησιμοποιείται η μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της Covid-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ ανήλθαν στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2022 (0,2 % του ΑΕΠ το 2021). Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό[17]. Επομένως, η Σουηδία διατήρησε τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε συσταλτική συμβολή ύψους 0,8 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Επομένως, η Σουηδία διατήρησε επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

(17) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σύγκλισης είναι συντηρητικό το 2023 και ρεαλιστικό στη συνέχεια. Η κυβέρνηση προβλέπει μείωση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,0 % το 2023 και αύξησή του ξανά κατά 1,2 % το 2024. Συγκριτικά, στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ μειώνεται κατά 0,5 % το 2023 και αυξάνεται κατά 1,1 % το 2024, κυρίως λόγω πιο πρόσφατων στοιχείων και κάπως λιγότερο δυναμικών επενδύσεων εκτός των κατασκευών στις προβλέψεις της Επιτροπής.

(18) Στο πρόγραμμα σύγκλισης 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης για το 2022 θα επιδεινωθεί σε δείκτη ελλείμματος 0,4 % του ΑΕΠ το 2023. Η επιδείνωση το 2023 αντικατοπτρίζει κυρίως την εξασθένηση της οικονομίας και την επιδείνωση των οικονομικών στον τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει από 33,0 % στα τέλη του 2022 σε 31,0 % στα τέλη του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 0,9 % του ΑΕΠ για το 2023. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σύγκλισης, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι η Επιτροπή αναμένει υψηλότερες δημόσιες δαπάνες, οι οποίες προκύπτουν π.χ. από την υψηλότερη ενδιάμεση κατανάλωση και τις κοινωνικές μεταβιβάσεις σε είδος, καθώς και από υψηλότερες δαπάνες για τόκους. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα και ότι θα ανέλθει σε 31,4 % στα τέλη του 2023.

(19) Το ισοζύγιο της κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα μέτρα που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται για μέτρα που παρατάθηκαν από το 2022 (ειδικότερα, μείωση του ενεργειακού φόρου στη βενζίνη και το ντίζελ) και νέα μέτρα, όπως η αντιστάθμιση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας για τα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς._Το κόστος των μέτρων αυτών αντισταθμίζεται κυρίως από τα έσοδα από τα τέλη μεταφοράς, καθώς και, σε μικρότερο βαθμό, από τους φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των προμηθευτών ενέργειας. Λαμβανομένων υπόψη των εσόδων αυτών, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2023[18]. Τα περισσότερα μέτρα το 2023 δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις και δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και

[17] Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,2 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

[18] Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, το ύψος των στοχευμένων μέτρων στήριξης, το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη δημοσιονομική σύσταση για το 2023, εκτιμάται επί του παρόντος στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής σε 0,0 % του ΑΕΠ το 2023 (όπως και το 2022). Το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία προβλέπεται να παραμείνει σταθερό σε γενικές γραμμές το 2023. Τέλος, το ισοζύγιο της κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να βελτιωθεί με τη σταδιακή κατάργηση των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19 ύψους 1,1 % του ΑΕΠ.

(20) Στις 12 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε[19] στη Σουηδία να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής[20], λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η Σουηδία θα πρέπει να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στη Σουηδία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης.

(21) Το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι σε γενικές γραμμές ουδέτερος (-0,1 % του ΑΕΠ), σε ένα περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε συσταλτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (+0,4 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχει γενικά ουδέτερη συμβολή ύψους -0,2 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2023. Συνολικά, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ προβλέπεται να ανέλθουν στο 0,3 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ η συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό προβλέπεται να είναι σε γενικές γραμμές ουδέτερη, ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων[21]. Επομένως, η Σουηδία σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ενώ δεν προβλέπεται να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, όπως επενδύσεις στην κλιματική μετάβαση της βιομηχανίας και στην επέκταση της ευρυζωνικότητας.

---

19 Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Σουηδίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2022 της Σουηδίας (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 221).

20 Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυνητικού προϊόντος της Σουηδίας, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 7,7 % σε ονομαστικούς όρους.

21 Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν ουδέτερη συμβολή.

(22) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να αυξηθεί σε 0,6 % του ΑΕΠ το 2024. Η αύξηση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Το πρόγραμμα προβλέπει ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα παραμείνει σταθερός στο 31,0 % στα τέλη του 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 0,5 % του ΑΕΠ το 2024. Αυτό συνάδει σε γενικές γραμμές με το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα και ότι θα ανέλθει σε 30,7 % στα τέλη του 2024.

(23) Το πρόγραμμα σύγκλισης προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση των περισσότερων μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024[22]. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό κόστος των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας θα ανέλθει σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2024, όπως και το 2023. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στην παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας. Τα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας που σχεδιάζεται επί του παρόντος να παραμείνουν σε ισχύ το 2024 δεν φαίνεται να στοχεύουν σε ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις. Δεν διατηρούν το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

(24) Στο πρόγραμμα, η Σουηδία σχεδιάζει να επιτύχει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο —διαρθρωτικό δημοσιονομικό ισοζύγιο -1,0 % του ΑΕΠ— το 2023 και το 2024 και να τον διατηρήσει καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα της τάξης του 0,1 % του ΑΕΠ το 2023 και 0,7 % του ΑΕΠ το 2024, υπερβαίνοντας τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο.

(25) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών στο 1,1 % το 2024.

(26) Σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να αυξηθούν από 4,7 % του ΑΕΠ το 2023 σε 5,2 % του ΑΕΠ το 2024. Η αύξηση των επενδύσεων αντικατοπτρίζει την αύξηση τόσο των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων όσο και των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, ιδίως μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Το πρόγραμμα αναφέρεται σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, όπως οι αλλαγές στα όρια ηλικίας στο συνταξιοδοτικό σύστημα, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν στη δημοσιονομική βιωσιμότητα και στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Το πρόγραμμα σύγκλισης περιγράφει τη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2026. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μετατραπεί σε πλεόνασμα ύψους 0,2 % του ΑΕΠ το 2025 και 1,4 % έως το 2026. Επομένως, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης προγραμματίζεται να συμμορφωθεί με τη σχετική τιμή αναφοράς της Συνθήκης κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει το πρόγραμμα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει από 31,0 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 27,7 % του ΑΕΠ έως τα τέλη του 2026.

[22] Η μείωση του ενεργειακού φόρου στο ντίζελ και τη βενζίνη προβλέπεται να παραμείνει σε ισχύ από το 2023 έως το 2025.

(27) Το υψηλό ιδιωτικό χρέος και, παρά ορισμένες πρόσφατες διορθώσεις, τα ακόμη υπερτιμημένα ακίνητα, αποτελούν μακροοικονομικές ανισορροπίες που εξακολουθούν να διατρέχουν κίνδυνο άτακτης εξομάλυνσης. Η στέγαση εξακολουθεί να είναι δύσκολη για νεοεισερχόμενους στη στεγαστική αγορά, ενώ η αγορά ενοικίασης ακινήτων προσφέρει λίγες εναλλακτικές λύσεις και εξακολουθεί να χρειάζεται μεταρρύθμιση, ώστε να μειωθούν οι λίστες αναμονής και να προωθηθεί η κατασκευή καταλυμάτων προς ενοικίαση. Η Σουηδία έχει λάβει περιορισμένα μέτρα πολιτικής για την αντιμετώπιση των ανισορροπιών, εστιάζοντας σε μακροπροληπτικές πολιτικές και μέτρα από την πλευρά της προσφοράς που αποσκοπούν στη χαλάρωση των διαδικασιών έκδοσης οικοδομικών αδειών και στην επιδότηση της κατασκευής διαμερισμάτων προς ενοικίαση.

(28) Η συνολική φορολογική επιβάρυνση της ακίνητης περιουσίας παραμένει σχετικά χαμηλή στη Σουηδία λόγω των γενναιόδωρων φορολογικών εκπτώσεων για την πληρωμή τόκων ενυπόθηκων δανείων και των χαμηλών περιοδικών φόρων ακίνητης περιουσίας. Είναι δύσκολο να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των αλλαγών πολιτικής στις πληρωμές ενυπόθηκων δανείων μετά την αφαίρεση των φόρων, λόγω της έλλειψης μεμονωμένων στοιχείων για νοικοκυριά σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις. Η διαθεσιμότητα τέτοιων στοιχείων θα μπορούσε να οδηγήσει σε βελτίωση της αποδοτικότητας κατά τον σχεδιασμό πολιτικής, με ενδεχόμενη μείωση του φραγμού εισόδου στη στεγαστική αγορά και πιο ισότιμη κατανομή των στεγαστικών βαρών μεταξύ του πληθυσμού. Στην αγορά ενοικίασης, τα ρυθμιζόμενα ενοίκια σε τιμές χαμηλότερες από αυτές της αγοράς ωφελούν περιορισμένη ομάδα νοικοκυριών. Δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ του ρυθμιζόμενου ενοικίου και των αναγκών ή του εισοδήματος του νοικοκυριού. Ως αποτέλεσμα, υπάρχουν μακρές λίστες αναμονής, ιδίως για τις πιο περιζήτητες κατοικίες προς ενοικίαση, και το ποσοστό κενών διαμερισμάτων είναι πολύ χαμηλό από διεθνή άποψη. Θα μπορούσε να βελτιωθεί η αποδοτικότητα αν τα ενοίκια ακολουθούσαν πιο στενά τις τιμές της αγοράς, σε συνδυασμό με τη χρηματοδοτική στήριξη των ενοικίων με βάση το εισόδημα και τον καθαρό πλούτο.

(29) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Παρότι το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σουηδίας εγκρίθηκε μόλις το 2022, η υλοποίησή του βρίσκεται πλέον σε εξέλιξη. Παρά το αργό ξεκίνημα, η υλοποίηση βρίσκεται γενικά σε καλό δρόμο και, στο παρόν στάδιο, οι κίνδυνοι μη απορρόφησης φαίνονται περιορισμένοι, δεδομένης της σχετικά μικρής χρηματοδοτικής κατανομής από το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η επιχειρησιακή ρύθμιση μεταξύ της Επιτροπής και της Σουηδίας συνήφθη τον Μάιο του 2023. Η Σουηδία αναμένεται να υποβάλει την πρώτη της αίτηση πληρωμής που θα συνδυάζει δύο δόσεις κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2023. Οι προετοιμασίες του κεφαλαίου για το REPowerEU και μιας προσθήκης λόγω της ελαφράς μείωσης της μη επιστρεπτέας στήριξης βρίσκονται σε εξέλιξη. Η ταχεία συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα καταστήσει δυνατή τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων της Σουηδίας στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και αποτελεσματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που

υπερβαίνουν το σχέδιο, και για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

(30) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής της Σουηδίας το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας, καθώς και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στη Σουηδία.

(31) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πραγματεύεται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Σουηδία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με i) τις άνισες ευκαιρίες στην εκπαίδευση για μαθητές που προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα και από οικογένειες μεταναστών· ii) την ανάγκη να ενταχθούν καλύτερα οι μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας· και iii) την ανάγκη να μειωθεί η εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα.

(32) Αν και η Σουηδία έχει γενικά καλές επιδόσεις όσον αφορά τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες στο σουηδικό εκπαιδευτικό σύστημα. Οι μαθητές από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα και από οικογένειες μεταναστών έχουν περιορισμένες εκπαιδευτικές ευκαιρίες, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την εύρεση εργασίας. Οι ανισότητες στην εκπαίδευση αυξάνονται και συχνά συνδέονται με την έλλειψη ευκαιριών επιλογής του επιθυμητού σχολείου για μαθητές που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Οι διαφορές στις πρακτικές βαθμολόγησης μεταξύ σχολείων ενδέχεται να υπονομεύουν περαιτέρω τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Η έλλειψη ειδικευμένων εκπαιδευτικών παραμένει προβληματική και είναι πιο πιεστική όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής, τους διδάσκοντες σε υποχρεωτικά σχολεία και τους εκπαιδευτικούς επαγγελματικής κατάρτισης σε δευτεροβάθμια σχολεία. Υπάρχει περιθώριο για τη βελτίωση της δομής και της διακυβέρνησης του εκπαιδευτικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας εγγραφής και του συστήματος βαθμολόγησης, καθώς και της εξέλιξης της σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών.

(33) Η Σουηδία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά την ένταξη στην αγορά εργασίας ατόμων από μειονεκτούντα περιβάλλοντα και οικογένειες μεταναστών, καθώς και όσον αφορά τη μείωση των υπολειπόμενων ελλείψεων δεξιοτήτων. Τα επίπεδα εκπαίδευσης των ατόμων που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια, γεγονός που αυξάνει περαιτέρω το χάσμα μεταξύ όσων έχουν γεννηθεί στην ΕΕ και όσων έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ. Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση αυξάνεται, ιδίως μεταξύ σπουδαστών που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ. Χρειάζεται ενίσχυση της συμμετοχής σε δραστηριότητες μάθησης είναι απαραίτητη για να βοηθηθούν τα άτομα από μειονεκτούσες ομάδες να αναπτύξουν δεξιότητες σημαντικές για την αγορά εργασίας και να αυξήσουν τις πιθανότητές τους να βρουν εργασία.

(34) Χρειάζονται περισσότερες προσπάθειες προκειμένου η Σουηδία να επιτύχει τον εθνικό της στόχο για μηδενικές καθαρές εκπομπές άνθρακα έως το 2045. Αν και η Σουηδία εξακολουθεί να συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών με το υψηλότερο μερίδιο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική της κατανάλωση ενέργειας, η δυναμικότητα του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και οι περιορισμοί μεταφοράς

ενδέχεται να επιβάλλουν περιορισμούς στην περαιτέρω ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο μέλλον. Το 2022, οι περιορισμοί αυτοί συνέβαλαν στην άνοδο των τιμών της ενέργειας για τη βιομηχανία και τα νοικοκυριά και περιόρισαν την επέκταση της οικονομικής δραστηριότητας σε απομακρυσμένες γεωγραφικές περιοχές. Η αύξηση της δυναμικότητας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας είναι καθοριστικής σημασίας, δεδομένου ότι η τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας της Σουηδίας αναμένεται να διπλασιαστεί σε 300 TWh έως το 2045, λόγω των αυξημένων αναγκών ηλεκτροδότησης της βιομηχανίας και των μεταφορών. Ωστόσο, η κατασκευή και η ενίσχυση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας υπόκειται σε καθυστερήσεις που οφείλονται σε χρονοβόρες διαδικασίες αδειοδότησης. Επιπλέον, η Σουηδία διαθέτει ορισμένες από τις πιο χρονοβόρες διοικητικές διαδικασίες στην ΕΕ για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως έργων χερσαίας αιολικής ενέργειας. Η κυβέρνηση δρομολόγησε έρευνα για την απλούστευση των αξιολογήσεων περιβαλλοντικών αδειών στο πλαίσιο του σουηδικού περιβαλλοντικού κώδικα. Ταυτόχρονα, απουσιάζει συγκεκριμένη δράση πολιτικής για την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών για την επέκταση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με τον περιορισμό του αριθμού των αρχών που συμμετέχουν σε αυτές τις διαδικασίες και με την παράλληλη διενέργεια διαδικασιών. Η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας με την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης είναι επίσης ουσιώδης για να μειωθούν τόσο οι εκπομπές άνθρακα όσο και το ενεργειακό κόστος για νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, η Σουηδία κινδυνεύει να μην επιτύχει τον εθνικό της στόχο για αποδοτικότερη χρήση ενέργειας κατά 50 % το 2030 (σε σύγκριση με το 2005), αν συνεχιστεί η τροχιά κατανάλωσης ενέργειας μεταξύ 2005 και 2020. Με κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας 43,8 εκατ. ΤΙΠ το 2021, η Σουηδία παραμένει μεταξύ των κρατών μελών με την υψηλότερη κατά κεφαλή κατανάλωση ενέργειας. Η κατανάλωση φυσικού αερίου στη Σουηδία μειώθηκε κατά 37 % κατά την περίοδο από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου κατά την ίδια περίοδο τα προηγούμενα 5 έτη, υπερβαίνοντας τον στόχο μείωσης του 15 %. Η Σουηδία θα μπορούσε να συνεχίσει τις προσπάθειές της για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου 2024[23].

(35) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η κατασκευή, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς και τις περιφέρειες που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού έχουν αυξηθεί στη Σουηδία τα τελευταία χρόνια και το 2022 αναφέρθηκαν τέτοιες ελλείψεις για 16 επαγγέλματα που απαιτούν ειδικές δεξιότητες ή γνώσεις για την πράσινη μετάβαση.

[23] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου και κανονισμός (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου.

(36) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 και η γνώμη του[24] αποτυπώνεται στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(37) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και το πρόγραμμα σύγκλισης 2023. Οι συστάσεις του βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στη σύσταση 1 κατωτέρω. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με το υψηλό ιδιωτικό χρέος και τις υψηλές τιμές των κατοικιών.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Σουηδία να λάβει μέτρα το 2023 και το 2024 προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας έως τα τέλη του 2023. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσει ότι τα μέτρα αυτά στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

   Διατηρώντας υγιή δημοσιονομική θέση το 2024, να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του ΜΑΑ και άλλων κονδυλίων της ΕΕ, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

   Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσει να πραγματοποιεί επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης και να διατηρήσει συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

   Να μειώσει τους κινδύνους που συνδέονται με το υψηλό χρέος των νοικοκυριών και τις ανισορροπίες της στεγαστικής αγοράς μέσω της μείωσης της φορολογικής έκπτωσης των πληρωμών τόκων ενυπόθηκων δανείων και/ή μέσω της αύξησης των περιοδικών φόρων ακίνητης περιουσίας, θεσπίζοντας παράλληλα επαρκή εργαλεία για τη βελτίωση της αξιολόγησης και της στόχευσης της πολιτικής. Να τονώσει τις επενδύσεις στην κατασκευή κατοικιών για την άμβλυνση των πλέον πιεστικών ελλείψεων, ιδίως με την άρση των διαρθρωτικών εμποδίων για τις κατασκευές και με τη διασφάλιση της προσφοράς οικοδομήσιμης γης. Να βελτιώσει την αποδοτικότητα της στεγαστικής αγοράς, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση μεταρρυθμίσεων στην αγορά ενοικίασης ακινήτων.

2. Να συνεχίσει τη σταθερή υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και να οριστικοποιήσει ταχέως το κεφάλαιο για το REPowerEU με σκοπό την ταχεία έναρξη υλοποίησής του. Να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε στενή συμπληρωματικότητα και συνέργεια με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

3. Να βελτιώσει τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα για μαθητές από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα και από οικογένειες μεταναστών, εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στο σχολικό σύστημα και αντιμετωπίζοντας τις ελλείψεις ειδικευμένων εκπαιδευτικών. Να αναπτύξει τις δεξιότητες των μειονεκτουσών ομάδων, ιδίως των ατόμων από οικογένειες μεταναστών, μέσω της προσαρμογής των πόρων και των μεθόδων στις ανάγκες τους, ώστε να βοηθηθούν στην ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

[24] Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 και του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

4. Να μειώσει την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα επιταχύνοντας την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μεταξύ άλλων με την επέκταση και την αναβάθμιση των δικτύων μεταφοράς ενέργειας, τη θέσπιση μεταρρυθμίσεων για την απλούστευση και την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών και των διαδικασιών αδειοδότησης, τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την ενίσχυση των προσπαθειών πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος